

Motion till riksdagen 2018/19:2084

av **Mathias Tegnér och Azadeh Rojhan Gustafsson (båda S)**

Stärk flerspråkigheten i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka flerspråkigheten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolans mål må vara flera och ibland mångfacetterad, men en av de mest självklara torde vara att ge eleverna en möjlighet att välja sin egen väg. Eller med Hjalmar Brantings ord att de ska ges chansen att ”förverkliga sina bästa stämningars längtan”. Kort sagt måste skolan ge alla elever möjligheten att lyckas. Vad detta betyder skiftar naturligtvis mellan olika individer och så skall det också vara.

Dock är det utan tvekan så att i en globaliserad värld är språk centralt för att lyckas, oaktat vilka språk vi talar om. I en undersökning från Eurostat från 2016 ligger Sverige bland de bästa gällande språkkunskap i minst ett språk utöver modersmål. Så många som 97 % av befolkningen talar mer än ett språk. Lika sant är att det i Sverige råder ett extremt fokus på engelska. Det är inte märkvärdigt med tanke på vilken kulturell påverkan USA har på Sverige. Det är inte märkligare än att tyska var det viktigaste andraspråket för svenskar innan andra världskriget, då Tyskland vid denna tidpunkt stod för de viktigaste internationella influenserna. Detta torde inte vara något dramatiskt, även om vi bör minnas detta och inte tro att den amerikanska hegemonin kommer vara för evigt.

Det som är något märkligt är istället att svenska elever i en europeisk kontext är mindre framgångsrika i kunskaper i tredjespråk, trots en hög förmåga i engelska. Lärarnas Riksförbund tog 2016 fram en rapport, *Språk – så mycket mer än engelska. En rapport om moderna språk*, som konkluderade att andelen elever som läser moderna språk minskar i grund- och gymnasieskolan. Var tredje niondeklassare väljer att inte läsa moderna språk och antalet elever som läser språk i årskurs 6–8 minskar. Detta beror till viss del på att pojkar väljer moderna språk, men fullföljer därefter inte studierna. Således torde en väg framåt vara att stärka incitamenten att läsa och fullfölja studier i moderna språk.

Vidare är det också ovanligare att läsa högre språkkurser i franska, tyska och spanska i gymnasieskolan. Detta är naturligtvis problematiskt och undersökningen bekräftar paradoxen att vi ligger i framkant gällande kunskaper i engelska, men halkar efter i kunskapen i tredjespråk. Vi måste bryta den trenden med flertalet olika åtgärder, alltifrån att åtgärda språkläraryrkesbristen med en översyn av validering till att öka incitamenten för att lära sig ett tredje språk.

Europaparlamentet har antagit en fullvärdig flerspråkspolitik, där alla EU:s språk anses lika viktiga. Alla parlamentsdokument översätts till EU:s samtliga officiella språk, och varje ledamot av Europaparlamentet har rätt att tala på det officiella språk han eller hon väljer.

Det är också rimligt att anta att integrationen i Europa främjas av att vi talar varandras språk. I denna kontext torde det vara av vikt att svenska elever uppmanas att utveckla sina förmågor i tredje språk, såsom franska, tyska eller spanska.

Att kunna två språk utöver modersmål är en del av EU:s språkpolitik, som ”grundas på respekt för den språkliga mångfalden i alla medlemsstater och på skapande av en interkulturell dialog inom hela EU. För att praktiskt omsätta begreppet ömsesidig respekt främjar EU undervisning i och inläring av främmande språk och alla medborgares rörlighet genom särskilda utbildnings- och yrkesutbildningsprogram. Kunskaper i främmande språk betraktas som en av de basfärdigheter som alla EU-medborgare bör tillägna sig för att förbättra sina utbildnings- och anställningsmöjligheter. EU stöder därför tanken att varje unionsmedborgare utöver sitt modersmål ska behärska ytterligare två språk.”

Sedan 2001 firas dessutom den 26 september som Europeiska språkdagen i syfte att öka medvetenheten om de många olika språk som finns i Europa.

Summan av kardemumman är förstås att Sverige behöver agera för att förändra utvecklingen, då förbättrad språkkunskap är centralt för framtida framgång. Sverige behöver därför ta fram en ny strategi för flerspråkighet och dessutom utvärdera möjligheten att upprätta ett kunskapscentrum för flerspråkighet.

Mathias Tegnér (S)

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)